

91. НЕМСКА ЕЗИКОВА ГИМНАЗИЯ „ПРОФ. КОНСТАНТИН ГЪЛЪБОВ“
София, ул. „Позитано“ № 26, тел.: 02 987 53 05,
e-mail: info-2204091@edu.mon.bg, <https://91neg.bg>

УТВЪРДИЛ:

НЕЛИ ГЕОРГИЕВА

Директор на 91. НЕГ „П. К. Гъльбов“

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ ОТ РАННО НАПУСКАНЕ
НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ
за учебната 2026/2027 година

Програмата е приета с решение на ПС с Протокол № 15/14.09.2026 г. и е утвърден със заповед № 1509/14.09.2026 г. на директора на 91. НЕГ „Проф. Константин Гъльбов“.

I. НОРМАТИВНО ОСНОВАНИЕ

- Закон за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), включително чл. 263, ал. 1, т. 8 относно приемането на програма за превенция на ранното напускане на училище.
- Постановление № 100 на Министерския съвет от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система, с последващите изменения и допълнения.
- Наредба за приобщаващото образование – относно общата и допълнителната подкрепа за личностно развитие и създаването на подходяща психологическа и социална среда.
- Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021–2030).
- Вътрешните правила, планове и документи на училището, свързани с приобщаващото образование, подкрепата за личностно развитие, превенцията на тормоза и насилието и работата с родители.

II. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Програмата определя основните принципи, цели, дейности и отговорности за ранно идентифициране и ограничаване на факторите, които могат да доведат до отсъствия, демотивация, трайно disengagement/отпадане и ранно напускане на училище. Тя се прилага като част от цялостната политика на училището за приобщаващо образование и подкрепа за личностно развитие.

III. АНАЛИЗ НА РИСКА

Училището ежегодно анализира данните за отсъствията, успеха, повтарянето на клас, санкциите, преместванията, участието в учебния процес и сигналите от учители, родители и специалисти. Анализът се извършва при спазване на изискванията за защита на личните данни. Основни рискови фактори:

- системни или нарастващи отсъствия и закъснения;
- трайно понижаване на учебните резултати и неприключване на учебни задължения;
- ниска мотивация и усещане за липса на принадлежност към училищната общност;
- поведенчески трудности, конфликти, тормоз или социална изолация;
- семейни, социални и икономически затруднения;
- чести премествания, промяна на образователната среда или затруднен преход между образователни етапи;
- необходимост от допълнителна подкрепа, която не е своевременно идентифицирана или организирана.

IV. ЦЕЛ

Създаване на устойчива училищна система за ранно идентифициране, превенция и интервенция при риск от ранно напускане, чрез навременна педагогическа, психологическа, социална и семейна подкрепа и координирано взаимодействие с компетентните институции.

V. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ

1. Ранно откриване на ученици в риск и проследяване на динамиката на риска.
2. Намаляване на неизвинените и общия брой отсъствия чрез индивидуализирани мерки.

3. Повишаване на мотивацията, принадлежността и активното участие в учебния процес.
4. Подкрепа на учениците при учебни, поведенчески, емоционални и социални затруднения.
5. Укрепване на партньорството с родителите.
6. Ефективно взаимодействие между класен ръководител, учители, психолог/педагогически съветник, координатор по приобщаващо образование, ръководство и външни институции.
7. Осигуряване на плавни преходи между етапи и степени на образование.
8. Проследяване и оценка на резултатите от предприетите мерки.

VI. ЦЕЛЕВИ ГРУПИ

1. Всички ученици – чрез универсални превантивни дейности.
2. Ученици с ранни индикатори на риск.
3. Ученици с повишен или висок риск от отпадане.
4. Родители/настойници на ученици в риск.
5. Педагогически специалисти, ангажирани с превенцията.

VII. РАННО ИДЕНТИФИЦИРАНЕ НА РИСКА

Идентифицирането се извършва чрез комбинация от количествени и качествени показатели. Сам по себе си един показател не определя ученик като „рисков“; оценява се съвкупността от обстоятелства и тяхната динамика.

Индикатор	Ранен сигнал	Повишен риск	Необходима реакция
Отсъствия	нарастваща тенденция	системни/повтарящи се отсъствия	проверка на причините и контакт със семейството
Учебни резултати	осезаем спад	неуспех/неприключване на задължения	учебна и психологическа подкрепа
Поведение	изолирани трудности	повтарящи се конфликти/санкции	индивидуална работа и план за подкрепа
Социално включване	намалено участие	трайна изолация/отказ от участие	психологическа и груповата работа
Семейни фактори	единични затруднения	устойчиви обстоятелства, влияещи върху посещаемостта	работа с родител и при нужда междуинституционално взаимодействие

VIII. ПРЕВАНТИВНИ И ИНТЕРВЕНЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

Дейност	Срок	Отговорни лица	Индикатор	Очакван резултат
Диагностика на училищния риск	IX–X 2026 и периодично	Директор, класни ръководители, психолог/педагогически съветник	Карта/обобщен анализ на рисковите фактори	
Месечен мониторинг на отсъствията	Всеки месец	Класни ръководители, ръководство	Ранно установяване на тенденции	
Индивидуални срещи с ученици в риск	При установяване на риск	Психолог/педагогически съветник, класен ръководител	Индивидуална подкрепа и проследяване	

Работа с родители	При необходимост и по план	Класен ръководител, психолог, ръководство	Подобрена комуникация и ангажираност	
Групови занятия за мотивация и социални умения	През годината	Психолог/педагогически съветник	Повишено участие и принадлежност	
Подкрепа при учебни затруднения	През годината	Учители, екип за подкрепа	Намаляване на риска от неуспех	
Превенция на тормоза и конфликтите	През годината	Координационен екип, психолог, педагогически специалисти	По-безопасна училищна среда	
Кариерно ориентиране	През годината, с акцент VII/VIII и X/XI клас	Класни ръководители, педагогически съветник/кариерен специалист	По-информиран образователен избор	
Подкрепа при преходи между етапи	IV/V, VII/VIII, X/XI и при преместване	Ръководство, класни ръководители, психолог	По-успешна адаптация	
Междуетабилно взаимодействие	При необходимост	Директор и определени специалисти	Координирана подкрепа	

IX. АЛГОРИТЪМ ПРИ УСТАНОВЕН РИСК

1. Установяване и документиране на сигнала/рисковия индикатор.
2. Проверка на наличната информация и причините за риска.
3. Среща с ученика и оценка на потребностите от подкрепа.
4. Контакт и работа с родителя/настойника.
5. Определяне на конкретни мерки, отговорни лица и срок за проследяване.
6. При необходимост – включване на екипа за подкрепа за личностно развитие и други компетентни специалисти.
7. При наличие на предпоставки за междуетабилно намеса – действия съгласно приложимия механизъм за съвместна работа на институциите.
8. Проследяване на резултата и актуализиране на мерките.
9. Документиране на предприетите действия при спазване на изискванията за поверителност и защита на личните данни.

X. РОЛИ И ОТГОВОРНОСТИ

Директор: организира изпълнението, определя отговорности, осигурява взаимодействието и отчита резултатите.

Класен ръководител: наблюдава посещаемостта, учебното участие и адаптацията; осъществява ранна комуникация с ученика и родителя.

Психолог/педагогически съветник: извършва психологическо консултиране, оценява рискови фактори в рамките на професионалната компетентност, работи с ученици и родители и участва в планирането на подкрепата.

Учители: сигнализират за промени в учебното участие, резултатите и поведението и прилагат договорените педагогически мерки.

Координатор/екип за подкрепа: координира мерките за подкрепа за личностно развитие съгласно приложимата нормативна уредба.

Родители: съдействат за редовното посещение, комуникацията с училището и изпълнението на договорените мерки.

Външни институции: включват се съобразно компетентността им и при условията на приложимото законодателство.

XI. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

- Брой и динамика на отсъствията.
- Брой ученици, идентифицирани в риск, и брой ученици, получили подкрепа.
- Динамика на учебните резултати при учениците в риск.
- Участие в консултации, групови дейности и инициативи.
- Брой случаи с успешно предотвратено прекъсване/отпадане.
- Ангажираност на родителите и резултат от взаимодействието.
- Ефективност на междуинституционалните действия.

Мониторингът се извършва периодично, а обобщената оценка се представя пред педагогическия съвет в края на учебната година.

XII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- намаляване на риска от ранно напускане;
- намаляване на натрупването на отсъствия при учениците в риск;
- подобряване на посещаемостта и учебната ангажираност;
- повишаване на мотивацията и чувството за принадлежност;
- подобряване на взаимодействието с родителите;
- по-ранно насочване към подходяща подкрепа;
- по-добра координация между училището и институциите.

XIII. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Програмата се приема от Педагогическия съвет и се утвърждава/прилага в рамките на правомощията на директора съгласно действащата нормативна уредба. При промени в нормативната рамка програмата се актуализира. Конкретните дейности могат да се допълват според анализа на риска и особеностите на училището.